

**Sabiedriskās drošības trīspusējās sadarbības
apakšpadomes sēdes**

PROTOKOLS Nr.7

2014.gada 17.oktobrī

(Rīga, Čiekurkalna 1.līnija1, 2.korpuss)

Sanāksmi vada:

darbaņēmēju puses vadītājs, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības priekšsēdētāja vietnieks **Egils Baldzēns**

Piedalās:

Valdības puses pārstāvji:

- Iekšlietu ministrijas valsts sekretāre **Ilze Pētersone-Godmane**
- Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta direktors **Dimitrijs Trofimovs**
- Iekšlietu ministrijas Administratīvā departamenta Sabiedrisko attiecību un organizatoriskā darba nodaļas vadītāja **Gunta Skrebele**
- Valsts policijas priekšnieks **Ints Kuzis**
- Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes, Koordinācijas un kontroles pārvaldes Licencēšanas un atļauju sistēmas biroja priekšnieks **Andris Sudārs**
- Drošības policijas amatpersona **Ēriks Cinkus**

Darba devēju puses pārstāvji:

- Latvijas Ugunsdzēsības asociācijas priekšsēdētājs **Ilgvars Cēris**
- Latvijas Drošības biznesa asociācijas prezidents **Jānis Zeps**
- Latvijas Darba devēju konfederācijas tautsaimniecības eksperte **Inese Olafsone**

Novērotāji no darba devēju puses:

- Biedrības „Informācija-sabiedrības drošībai” valdes priekšsēdētājs **Gundars Loba**
- Drošības nozares kompāniju asociācijas valdes priekšsēdētājs **Arnis Marcinkēvičs**

Darbaņēmēju puses pārstāvji:

- Latvijas sabiedrisko pakalpojumu un transporta darbinieku arodbiedrības „LAKRS” priekšsēdētāja vietnieks **Edvīns Krieviņš**
- Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Cēsu daļas arodorganizācijas priekšsēdētājs **Aleksandrs Gulbis**
- Latvijas Apvienoto policistu arodbiedrības prezidents **Agris Sūna**

Novērotājs no darbaņēmēju puses:

- Latvijas Apvienoto policistu arodbiedrības biedrs **Romāns Valters**

Novērotājs:

- Pārresoru koordinācijas centra Attīstības plānošanas nodaļas konsultante **Kristīne Ozoliņa**

Protokolē:

Iekšlietu ministrijas Nozares politikas departamenta, Politikas izstrādes nodaļas vecākā referente **Ginta Prūse**

Sanāksmi sāk plkst. 10:00

Darba kārtība:

1. Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Licencēšanas un atļauju sistēmas biroja ziņojums par pārbaužu rezultātiem 2014.gadā:
 - statistika par paveikto;
 - problēmas, kas saistītas ar pakalpojumu sniegšanu bez licences un sertifikāta.
2. Informācija par drošības situāciju valstī saistībā ar Ukrainas – Krievijas konfliktu.
3. Dažādi.

Sanāksmes norise:

E.Baldzēns – informē, ka iepriekšējā sēdē (2013.gada 1.oktobrī – prot.) tika nolemts, ka šo sanāksmi vadīs darba ņēmēju puse. Sanāksmes dalībnieki tiek informēti par darba kārtības jautājumiem. Darba kārtība tiek pieņemta bez iebildumiem un papildinājumiem. No sēdes dalībniekiem netiek izteikti nekādi iebildumi par iepriekšējās sēdes protokolu. Sanāksmes vadītājs ierosina pāriet pie darba kārtības pirmā jautājuma – *Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Licencēšanas un atļauju sistēmas biroja ziņojums par pārbaužu rezultātiem 2014.gadā*. Aicina prezentēt jautājumu Valsts policijas pārstāvim.

A.Sudārs – informē klātesošos par Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes Koordinācijas un kontroles pārvaldes Licencēšanas un atļauju sistēmas biroja (turpmāk – Birojs) veiktajām pārbaudēm 2014.gadā Rīgas, Kurzemes, Latgales un Vidzemes un Zemgales reģiona pārvaldēs. Veiktas pārbaudes ieroču aprites kontroles jomā, pirotehnisko izstrādājumu aprites jomā, apsardzes darbības jomā, kā arī pārbaudes licencētās ieroču tirdzniecības vietās un juridisko personu ieroču glabātavās. Par konstatētajiem pārkāpumiem sastādīti gan Latvijas Administratīvo

pārkāpumu kodeksa protokoli un uzsāktas administratīvās lietvedības, gan anulētas/nodotas licences un anulēti/atteikti apsardzes sertifikāti. Norāda, ka birojā ik pa laikam tiek saņemti signāli par darbu bez licencēm vai sertifikātiem, tādējādi tiek organizētas pārbaudes. Problēmas atsevišķos gadījumos saistās ar sniegto pakalpojumu identificēšanu, proti, vai sniegtais pakalpojums ir atzīstams par apsardzes pakalpojumu un vai konkrēta darbinieka darba pienākumi ir vai nav atzīstami par apsarga pienākumiem. Vērš uzmanību uz gadījumiem, kad apsardzes komersanti personas, kurām nav apsardzes sertifikātu, pieņem darbā citos amatos, bet reāli nodarbina vienā postenī ar apsargiem. Vērš uzmanību uz to, ka kontroles iespējas apgrūtina ierobežotā kapacitāte un apstākļi, ka personas, kuras nav saņēmušas apsardzes sertifikātus, tiek nodarbinātas ārpus normālā darba laika un nakts stundās, kad kontroles iespējas ir būtiski samazinātas.

J.Zeps – uzdod jautājumu vai Valsts policija sadarbojas ar Valsts darba inspekciju un Valsts ieņēmumu dienestu, veicot reidus un pārbaudot apsardzes komersantus.

A.Sudārs – norāda, ka Birojs šādus reidus pēdējā laikā nav veicis, bet puses ir apmainījušās ar tām nepieciešamo informāciju. Valsts ieņēmumu dienests (turpmāk – VID) ir sniedzis Birojam informāciju, savukārt Birojs nepieciešamo informāciju ir sniedzis Valsts darba inspekcijai par tām riska vietām, kuras būtu pārbaudāmas, proti, par darba stundu uzskaiti, piemaksu noteikšanu, nodarbināšanu bez darba līgumiem u.c. Saistībā ar ieroču apriti, regulāri tiek sniegta nepieciešamā informācija gan Eiropas Komisijai, gan citām atbildīgajām valsts iestādēm. Pēdējais kopīgais reids ar Valsts darba inspekciju bija „Arēnā Rīga”, kur tika pārbaudīta apsardzes firma SIA „ART-EKSPO”, kura nodrošināja pasākumam apsardzes pakalpojumus. Pārbaudes pasākumi tika veikti arī Vispārējo Dziesmusvētku laikā.

I.Ķuzis – norāda, ka saistībā ar medību ieroču pielietošanu tiek veikta pārbaude par nesen notikušu gadījumu Kurzemē, kur medību laikā tika nošauts mednieks.

A.Sūna – uzdod jautājumu, vai tiek kontrolēta arbaletu iegādāšanās uzraudzība.

A.Sudārs – atbild, ka sākotnēji tāds mērķis bijis, taču, vēlāk tika secināts, ka nokontrolēt tos priekšmetus, ar kuriem var nodarīt kaitējumu personas veselībai un dzīvībai, nav iespējams, jo nav tāda kapacitāte. Sabiedrība ceļ trauksmi tikai tādos gadījumos, ja kaut kas ir noticis, savukārt kad viss ir relatīvi mierīgi, Nevalstiskās organizācijas (turpmāk – NVO) norāda uz administratīvajiem šķēršļiem un ierobežošanu.

I.Pētersone-Godmane – piebilst, ka pēdējais aktuālākais jautājums ir par skaņas slāpētājiem, kuru risinājums tika izskatīts Saeimā pirmajā lasījumā. Ja tiek panākta vienošanās ar viena vai otra kalibra skaņas slāpētāju, tad šis arī būs objekts, kas tiks pakļauts licencēšanai un uzskaiti.

I.Kuzis – informē, ka ir pozitīva iniciatīva, saistībā ar munīcijas iegādi un tiek risināts jautājums vienota reģistra izveidei, kas atvieglotu medniekam munīcijas iegādi licencētos ieroču veikalos.

I.Cēris – uzdod jautājumu, vai kopsavilkumā situācija, veicot pārbaudes, ir uzlabojusies un pārkāpumi samazinājušies.

A.Sudārs – atbild, ka apsardzes jomā ir pieaudzis apsardzes komersantu skaits, respektīvi, pusgada laikā, kopš spēkā stājies jaunais Apsardzes likums, izsniegtas 58 apsardzes darbības licences. Kopumā valstī darbojās 573 apsardzes komersanti. Iemesls, kāpēc jaunajos licencēšanas noteikumos tiks paredzēta augstāka valsts nodeva, ir tāds, lai apsardzes komersants neveidotu vairākas firmas ar mērķi izvairīties no nodokļu nomaksas u.c. Attiecībā uz ieroču tirgotājiem, komersantu skaits nav palielinājies – 44 tirgotāji, savukārt pirotehnikas tirgotāji – 48. To skaits ir sezonāls. Privāto ieroču un paš aizsardzībai domāto ieroču turētāju skaits ir samazinājies, jo ieroča turēšana sastāda lielāku administratīvo slodzi un lielākas izmaksas, ko liela daļa šo turētāju nevar atļauties.

E.Krieviņš – uzdod jautājumu vai nenotiek apsardzes darbības slēpšana, ja bankas liek inkasentam vai autovadītājam iegādāties apsardzes darbinieka sertifikātu un ieroča nēsāšanas atļauju. Par šādu gadījumu patlaban noris tiesvedība. Kas, Iekšlietu ministrijas izpratnē, ir šis darbinieks – naudas savācējs vai apsardzes darbinieks? Ko nozīmē II kategorijas licence?

A.Sudārs – atbild, ka, veicot pārbaudes, nepieciešams vadīties pēc tā, kādus pienākumus veic šī persona. Ja tiek veiktas apsardzes darbinieka funkcijas, darbinieks pakļaujas prasībām, kas noteiktas Apsardzes darbības likumā. I kategorijas licence attiecas uz montāžas darbiem – uzstāda, apkalpo un remontē apsardzes signalizācijas, savukārt II kategorijas licence paredz veikt pārējos apsardzes darbības pakalpojumus.

E.Krieviņš – uzdod jautājumu, vai inkasācijas pakalpojumu veikšanā var nodarbināt vienu darbinieku, ja ir iznīcināšanas individuālais seifs, tā kā tas noteikts Apsardzes darbības likuma 10.pantā. Praksē darbinieki baidās no uzbrukumiem, strādājot individuāli. Vērš apakšpadomes locekļu uzmanību uz viņaprāt, neveiksmīgo iepriekšminētā panta redakciju.

A.Sudārs – atbild, ka pilnīgi piekrīt šim viedoklim, taču, izstrādājot grozījumus Apsardzes darbības likumā, tieši NVO bija tās, kuras izvirzīja šādas prasības.

G.Loba – uzdod jautājumu, vai persona, kurai jāveic apsardzes darbība, reāli nodarbojas ar apsardzes darbību, jo kā rāda prakse, šis apsardzes darbinieks bieži vien veic kādas papildus darbības – uzrauga tirdzniecības zāli vai teritoriju. Vai tas tiešām ir grūti konstatējams?

A.Sudārs – atbild, ka ir grūti pierādīt, ka šī persona reāli veic apsardzes darbību, nevis ir ēku un teritoriju uzraugs. Pēc profesiju klasifikatora ir radniecīgi daži punkti, kas nosaka, kādus pienākumus viņš var veikt.

G.Loba – uzdod jautājumu, vai Valsts policijai interesē dati par personām, kuras it kā veic un it kā neveic apsardzes darbību. Ir jāapzinās risks, ka šīs personas ir tuvu apsardzes pakalpojumam, tām ir pieeja pie speciālistiem un citas informācijas. Ir nepieciešams sakārtot šo jomu, jo profesiju klasifikatorā ir noteiktas šīs papildus profesijas, tikai Valsts policijai ir jāatbild uz jautājumu – vai ir nepieciešams sertificēt personas, kuras realitātē veic apsardzes darbības, taču amata aprakstos ir minētas dažādas citas veicamās funkcijas. Ja Valsts policijai ir grūti to konstatēt, to var palīdzēt veikt Latvijas Drošības biznesa asociācija (turpmāk – LDBA) un Drošības nozares kompāniju asociācija (turpmāk – DNKA), jo vienas puses ieinteresētība šo jautājumu nesakārtos.

A.Sudārs – norāda, ka šajā jautājumā var būt arī savs viedoklis ne tikai darba devējiem, bet arī darba ņēmējiem, jo jāļauj strādāt arī tām personām, kuras nevar nokārtot fiziskos vingrinājumus un kuras reāli neveic apsardzes darbību, bet strādā par dežurantiem vai sargiem. Tādēļ ir jāizsver, kur nepieciešami profesionāli sagatavoti cilvēki, un kur tas nav tik ļoti nepieciešams.

D.Trofimovs – informē klātesošos, ka š.g. 2.oktobrī notika iekšlietu ministra tikšanās ar drošības nozaru asociācijām par apsardzes darbības jautājumiem. Ir panākts būtisks progress Licencēšanas un atļauju sistēmas nodaļas kapacitātes celšanā, attiecībā uz apsardzes darbības jomu. Ir izstrādāts apsardzes darbības licencēšanas noteikumu projekts, kura ietvaros tiek paredzētas iepriekš minētās jaunās valsts nodevas attiecībā uz tehniskajām pultīm. Pašreiz šis Ministru kabineta projekts tiek precizēts un tajā tiks paredzētas 6 štata vietas Licencēšanas un atļauju sistēmas birojam. Savukārt š.g. 28.oktobrī plkst.9:00 Iekšlietu ministrija tiksies ar LDBA un DNKA, lai pārrunātu DNKA iniciatīvu izveidot apsardzes darbības komersantu reģistru. Saistībā ar šo jautājumu ir notikusi tikšanās ar Valsts policijas un Informācijas centra pārstāvjiem. Prezentācijas materiāli asociācijām tiks nosūtīti pirms minētās sanāksmes.

I.Olafsons – uzdod jautājumu, kas saistīts ar pārrobežu inkasāciju, par banknošu iznīcināšanas sistēmu sertifikāciju, jo Latvijā nav nevienas organizācijas, kas atbildētu par sertifikāciju. Kā jautājums, kad uzņēmums nedod līdzīgu katrai precei sertifikātu, tiek risināts citās valstīs.

A.Sudārs – atbild, ka Eiropas Savienības (turpmāk – ES) regula nosaka, ka var izmantot tikai tādas banknošu iznīcināšanas sistēmas, kuras sertificētas atbilstoši attiecīgajai regulai. Tas attiecināms uz pārrobežu inkasāciju, savukārt nacionālajā līmenī ES regula tādas prasības nenosaka.

A.Sūna – atgādina par iepriekšējā Sabiedriskās drošības trijspusējās sadarbības apakšpadomes sēdē izteikto priekšlikumu, proti, par iespēju, aizejot izdienas pensijā, saņemt Apsardzes sertifikātu bez maksas. Izsaka

viedokli, ka tas būtu stimuls strādāt līdz izdienes vecuma sasniegšanai. Šāda iespēja būtu pieskaitāma sociālo garantiju grozam.

I.Pētersone-Godmane – norāda, ka šis jautājums nav aizmirsts, bet ir apspriežams un izvērtējams citā formātā.

E.Baldzēns – ierosina pāriet pie darba kārtības otrā jautājuma – *Informācija par drošības situāciju valstī saistībā ar Ukrainas – Krievijas konfliktu.*

Ē.Cinkus – norāda, ka detalizētu informāciju, kā Iekšlietu ministrija vērtē to, kas notiek Ukrainā un ar to saistītās konsekvences, nevar sniegt, jo šī informācija ir klasificēta. Sniedz informāciju par bruņotā konflikta Austrumukrainā ietekmi uz nacionālo drošību Latvijā, detalizētāk izklāstot spēkā esošo normatīvo aktu un plānošanas dokumentu atbilstību esošajai apdraudējuma situācijai, kā arī sniedz informāciju par gaidāmajiem izaicinājumiem drošības jomā saistībā ar Latvijas prezidentūru Eiropas Savienības Padomē 2015.gada pirmajā pusgadā. Pašreizējā situācijā valsts drošības iestāžu uzdevums ir uzraudzīt situāciju, par to informējot valsts augstākās amatpersonas, kā arī veikt pretpasākumus apdraudējumu novēršanai.

I.Pētersone-Godmane – norāda, ka Latvija nevar vilkt paralēles ar izveidojušos situāciju Ukrainā. Taču sabiedrībai un politiķiem kopumā nevajadzētu pieļaut, lai veidotos atsevišķas cilvēku grupas, kuras būtu nemierā ar valsti. Valsts policija, kopā ar valsts drošības iestādēm, ir dienesti, kuri, ja šādas eskalācijas notiks, veiks visus iespējamus pretpasākumus. Pamatuzdevums šajā ģeopolitiskajā kontekstā ir iekšlietu nozares stiprināšana, jo pirms starptautiska militāra bruņota konflikta izvēršanās, iekšējā apdraudējuma novērsēji būs Valsts policija.

Notiek diskusija par amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm sociālajiem jautājumiem.

A.Sūna – norāda, ka iekšējā drošība ir ne mazāk svarīga par iepriekš pārrunātajiem jautājumiem, taču iekšlietu sistēmas darbinieki vēlas zināt, kad viņiem tiks atgriezti krīzes periodā noņemtie 50% no darba samaksas. Vēlāk tika atgriezti 10%. Jautā, vai Iekšlietu ministrijas budžetā šī summa ir paredzēta.

I.Pētersone-Godmane – norāda, ka šī summa netiks atgriezta, jo finanšu ministra pēdējais paziņojums par fiskālo telpu bija 51 milj. Iekšlietu ministrija, kā katru gadu, aicina par to runāt policistu arodbiedrībās, jo bez arodbiedrību atbalsta šo jautājumu nevar risināt. Pauž cerību, ka kaut 2% - 3% no pieprasītās summas tiks iekļauti atlīdzības budžetā novērtējuma vai atvaļinājuma pabalstiem.

D.Trofimovs – norāda, ka šis gads ir periods, kad iekšlietu sistēmas darbinieki lielākā apmērā var izmantot sociālās garantijas. Papildus

atgrieztajiem 10% plānots tā saucamais “piecgadnieku pabalsts”, kura termiņš sākas 2015.gadā un tam būs ievērojama ietekme uz budžetu.

E.Baldzēns – uzdod jautājumu saistībā ar drošības situāciju valstī, vai, pēc Iekšlietu ministrijas uzskatiem nevajadzētu domāt par ātrajiem reaģēšanas spēkiem, to nostiprināšanu, jo Lietuvā un Igaunijā šādi spēki pastāv.

I.Pētersone-Godmane – piekrīt, ka Lietuvā pastāv Ātrās reaģēšanas spēki, taču Latvijā daudz gadus atpakaļ šādi spēki tika likvidēti. Notiek diskusijas, ka šāda speciālo uzdevumu vienība, vismaz minimālajā apmērā, būtu atjaunojama. Tā būtu dislocēta ne tikai Rīgā. Šādai vienībai būtu jāstrādā arī ikdienā un jāveic dažādi pienākumi, kas saistās ar patrulēšanu u.t.t. Bet tas jāveic bez administratīvā resursa palielināšanas.

I.Cēris – uzdod jautājumu, vai paredzētas izmaiņas Nacionālās drošības likumā un Civilās aizsardzības likumā.

I.Pētersone-Godmane – informē, ka ir izstrādāts jauns Civilās aizsardzības likums, kurš iesniegts Ministru kabinetā un kurš uzliek jaunus pienākumus gan būvniecības jomā, gan infrastruktūras objektu jomā. Norāda, ka saistībā ar Krievijas – Ukrainas konfliktu valsts drošības uzturēšanas jomā nekas nav mainījies, tādējādi nav nepieciešamības veikt grozījumus Nacionālās drošības likumā un plānā. Kritiskākais punkts ir Krievijas informatīvā telpa, kas Latvijas iedzīvotājiem „skalo smadzenes”, vietās, kur ir ierobežota Latvijā raidošo plašsaziņas līdzekļu pieejamība.

I.Cēris – precīzē jautājumu, vai esošā situācija nebūtu jāizmanto sabiedrības mobilizēšanai, paredzot to normatīvajos aktos.

I.Pētersone-Godmane – norāda, ka cilvēka domāšanu ar normatīvajiem aktiem izmainīt nevar. Par šo domāšanu liecina cilvēku skaita pieaugums Zemessardzē. Iekšlietu ministrijai, pieprasot budžeta palielinājumu, pamata arguments ir iekšējās drošības pasākumu nodrošināšana.

E.Baldzēns – norāda, ka, pirmkārt, ņemot vērā pastāvošo ģeopolitisko situāciju kontekstā ar militāro konfliktu Ukrainā, būtu nepieciešams attīstīt ātrās reaģēšanas vienības, stiprinot speciālo vienību kapacitāti. Otrkārt, ir jāstiprina arī nacionālajām interesēm atbilstoša informatīvā telpa, īpaši pierobežā, nodrošinot Latvijā raidošo plašsaziņas līdzekļu pieejamību. Treškārt, nepieciešams nodrošināt iekšlietu sistēmā nodarbināto sociālo drošību, īpaši ieviešot jaunu darba samaksas sistēmu, lai cilvēki justos labi.

Ē.Cinkus – papildina iepriekš teikto, ka normatīvo aktu papildināšana ir normāls process, kas notiek sistēmā. Ir pārskatīts Valsts aizsardzības plāns un veiktas izmaiņas, kā arī ātrās reaģēšanas plāni, kuri tiek papildināti pēc apmācībām. Drošības policija kopā ar Iekšlietu ministriju ir izstrādājušas grozījumus Krimināllikumā, lai kriminalizētu brīvprātīgo došanos uz bruņoto konfliktu vietām un ņemtu tajos dalību. Likumprojekts ir nodots izskatīšanai Saeimā.

G.Loba – norāda uz riskiem, kas pastāv, cilvēkiem nemaksājot nodokļus valstij, jo viņi nebūs lojāli valstij. LDBA prezidents J.Zeps neformālās sarunās varētu nodot viņa rīcībā esošos materiālus.

A.Gulbis – uzdod jautājumu, vai Drošības policija ir veikusi izvērtējumu, kā darba samaksa ietekmē iekšlietu sistēmas darbinieku lojalitāti.

I.Pētersone-Godmane – norāda, ka Iekšlietu ministrija ļoti labi apzinās, ka policija ir fizisks spēks, kurš var pagriezties pret valsti jebkurā brīdī, kā tas notika Ukrainā. Tādēļ ir īpaši svarīgi, ka mēs viņus motivējam ar darba samaksu un sociālajām garantijām.

Ē.Cinkus – sniedz atbildi, ka Krievijas ģeopolitiskās intereses ir ilgtermiņa un tā ir ieinteresēta mazināt Latvijas militāro, ekonomisko, politisko konkurētspēju.

Turpinās diskusija par amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm sociālajiem jautājumiem.

E.Baldzēns – izsaka pateicību dalībniekiem par dalību sēdē.

Sēdes dalībnieki vienojās:

1. Izvērtēt iespēju attīstīt ātrās reaģēšanas vienības, stiprinot speciālo vienību kapacitāti.
2. Stiprināt nacionālām interesēm atbilstošu informatīvu telpu, īpaši pierobežā, nodrošinot pieejamību informācijai.
3. Nodrošināt iekšlietu sistēmā nodarbināto sociālo drošību, īpaši ieviešot jaunu darba samaksas sistēmu.
4. Nākamo sēdi vadīs valdības puse.

Sanāksmi beidz: plkst. 11:45

Apakšpadomes sēdes vadītājs,
Darba ņēmēju puses vadītājs

 Egils Baldzēns

Valdības puses vadītāja

 Ilze Pētersone-Godmane

Darba devēju puses vadītājs

 Ilgvars Cēris

Protokolēja

 Ginta Prūse